

ÅBENT BREV.

Til
De ærede medlemmer af
Folketingets Erhvervsudvalg.(ERU)
Samt Erhvervsministeren.

Kvisselholt, den 15. august 2009.

Vedr. udfasning/afskaffelse af Lukkeloven.

Kære politikere.

Jeg skriver til Dem, for at gøre Dem opmærksom på, at De er ved at gøre en fatal katastrofe for nærbutikkerne og for landområderne i Danmark. Og jeg håber derfor, at De gider bruge 10 minutter af Deres tid, til at læse denne skrivelse.

Økonomi- og erhvervsminister Lene Espersen har bebudet, at lukkeloven skal udfases og afskaffes i 2012. Og iflg. ordfører Mike Legarth's (C) udtalelser i programmet "Go morgen Danmark", kan jeg forstå, at lovforslaget er fremkommet på en lang række af forkerte oplysninger. Disse kendsgerninger vil jeg gerne rette op på.

Hr. Mike Legarth udtaler, at det vil fremme konkurrencen. Jeg ved ikke, hvordan denne konklusion er fremkommet. Men kendsgerningen er, at der muligvis vil komme nogle få "slagtilbud" om søndagen fra de varehuse og supermarkeder, som nu må holde åbent. Derimod vil der øjensynligt forsvinde nogle "slagtilbud" på hverdagene fra de samme butikker. Idet de jo har en økonomi at tænke på.

Hr. Mike Legarth påstår også, at der ikke er sket en større butiksdød de sidste år – siden lukkeloven blev revideret – end der forsvandt i tiden før denne. Dette vil jeg gerne have bekræftet. Fordi jeg ved, gennem mit erhverv som markedsføringsmedlem for købmandskæden "Letkøb" og fra mit erhverv som fødevarepolitisk rådgiver for bl.a. Nærbutikkernes Landsforening, at det IKKE er korrekt. Butiksdøden har aldrig, i de sidste 15 år, været højere. Og især de sidste 2 år, har butiksdøden været høj. Hvorvidt dette kun skyldes lukkeloven, vil jeg komme ind på senere.

Desuden kommer hr. Mike Legarth med påstande, som han åbenbart har mere forstand på, end den erfaring den lokale købmand har. Idet han udtaler, at han ikke ser nogen fare for, at landsbyernes befolkning vil valfarte til supermarkederne, hvis man kan købe det samme produkt lokalt – til samme pris. Denne påstand burde være teoretisk korrekt. Men er det bestemt ikke i praksis. Som købmand i landsby på 14. år, har jeg det tæt inde på kroppen. Og denne erfaring skal ingen tage fra mig. For det første er indkøbspriserne på varerne, langt højere for en lille butik. Her kan nævnes, at for at være nogenlunde konkurrencedygtig, har en typisk nærbutik en bruttoavance på 15 – 18 %. Medens et SuperBest har en bruttoavance på 26 – 28 %. Hvorvidt bruttoavancen i en Bilka eller Føtex varehus er, kan jeg ikke oplyse om. Men den er bestemt IKKE lavere, end hos SuperBest.

Udover at kunne sælge varer langt billigere – og stadig med fortjeneste – har et varehus et langt større sortiment, som de kan tiltrække kunder med. Hvilket også er med til at tiltrække kunder. Hvilket allerede giver udslag i dag, på de søndage, hvor alle har åbent. F.eks. er landsbykøbmandens (min egen) omsætning 30 % lavere disse søndage. Og fortjenesten kun lige akkurat kan dække udgifterne ved at holde åbent. (En hel arbejdsdag uden løn.)

I programmet kommer debatten også ind på personalet, som nu skal til at arbejde flere søndage om måneden. Og problematikken lander hurtigt på, hvordan butikkernes personale, skal få passet deres børn om søndagen. Hvor HK's meget veltalende repræsentant oplyser, at det skønnes, at en stor gruppe af kasseassistenterne, er enlige mødre, som kan få et børnepasningsproblem. Dette fejrer hr. Mike Legarth let hen over og udtaler, at det er samfundets problem, som selvfølgelig skal løses. Underforstået, at det er kommunernes problem. Og så er det jeg tænker: Er det ikke gået op for Regeringen, at efter en fejlslagen kommunesammenlægning, at der er mange kommuner, som er ved at gå fallit. De ejer ganske ikke saltet til et æg. Hvordan mon det skal gå – i disse tider, hvor der bliver flere og flere lukkedage i de kommunale institutioner, såvel som på de kommunale kontorer. Har man sikret sig, at kommunerne følger med udviklingen og vil holde søndagsåbent i samtlige børneinstitutioner? Og har man fundet ud af, hvad merudgiften bliver for landets kommuner?

Hr. Mike Legarth begrundede også afskaffelsen af lukkeloven med, at regeringen ikke ønskede at bestemme, hvornår danskerne kunne handle. Denne udtalelse synes at være lidt til grin. For de sidste mange år, har regeringen ikke gjort andet, end lave regler og love, som danskerne SKAL leve efter. Så hvorfor den pludselige holdningsændring. Men med en afskaffelse af lukkeloven, laver regeringen faktisk nye regler, om HVOR mange danskere skal handle i fremtiden – nemlig langt fra hjemmet.

Ovenstående udtalelser fra hr. Mike Legarth, formodes at være De Konservatives officielle holdning. Holdninger der, hvis De Konservative er lydhøre, bør ændres eller revideres jf. disse oplysninger vedr. sagen.

Men hr. Mike Legarth sagde også i programmet "Go morgen Danmark", at citat: *Lukkeloven skal ikke bruges til at beskytte den lille købmand med de dårlige varer.* Denne udtalelse tager jeg skarpt afstand fra. Og kan ikke forstå, at det måtte være De Konservatives officielle holdning. Samtidigt vil jeg gerne vide, hvad hr. Mike Legarth lægger til grund for den påstand? Og kan hr. Mike Legarth ikke begrunde påstanden, vil jeg gerne kræve en offentlig og uforbeholden undskyldning fra ham og hans parti.

Denne henvendelse, har hidtil været baseret på hr. Mike Legarth's og De Konservatives holdning, som det blev udlagt på tv, i programmet "Go morgen Danmark". Nu følger nogle udsagn, som udelukkende beror på mit samarbejde med Nærbutikkernes Landsforening (NBL), samt personlige erfaringer og holdninger. NBL har for øvrigt ikke været indblandet i dette forlig, hvilket er meget uheldigt. Da alle NBL's medlemmer er nærbutikker og kiosker. Beslutningen om lovforslaget, beror udelukkende fra forhandlinger med bl.a. Danske Samvirkende Købmænd, som åbenbart er parat til at "slagte" en del af deres medlemmer, for at påberåbe sig en del af æren i forliget.

Det har i mange år ligget i luften, at lukkeloven skulle udfases og afskaffes. Og vi små nærbutikker og kiosker har da også frygtet dette. Men vi har hidtil levet i håbet, om at beslutningen måtte være langt ude i fremtiden. Mange af os, har ligefrem håbet på, at det

aldrig blev en realitet. Idet nærbutikkerne, især i landsbyerne, ikke bare er en butik, men har status som et socialt samlingssted, som er utrolig vigtigt for en landsbys fortsatte eksistens.

Mange landsbyer har desværre allerede mistet deres sidste butik. Og i mange af disse landsbyer, er der kræfter, som med vold og magt, forsøger at få en butik stablet på benene igen. Netop fordi byen er blevet "tom" uden denne livsnerve, som en dagligvareforretning er. I sådanne landsbyer, ser vi også en udbredt affolkning, samt husene bliver usælgelige og forfalder – for til sidst at blive opkøbt af "kræmmere", som igen udlejer til socialt, dårligt stillede. Hvorimod der er udvikling i de landsbyer, som stadig har en butik. Dette bringer mig til de såkaldte LAG-midler. Her er man villig til at bruge milliarder af kroner til at styrke erhvervet og udviklingen i landområderne. Og så vil man, med den anden hånd, gøre alt for at landområdernes butikker skal dø. Dette giver da ikke rigtigt nogen mening, da denne ønskede udvikling vil gå i stå med afskaffelse og udfasning af lukkeloven.

I landets kommuner er det blevet forbudt hjemmehjælperne, at gøre indkøb for de ældre medborgere. I dag klares det ved, at plejepersonalet ringer til en dagligvarebutik, som har vareudbringning. Og som er villig til at yde den ældre kredit/månedsregning. Denne ordning er medvirkende til, at de ældre kan blive langt længere tid i eget hjem. Hvilket kommunerne formodes at være glade for, fordi det er en langt billigere for kommunekasserne. Idet alternativet kunne være en kommunal plejebolig. Denne problemstilling skal der også tages højde for, hvis lukkeloven skal afskaffes.

En anden problemstilling er den offentlige trafik og miljøet. For alle landets fattige kommuner skærer flere og flere busruter og afgangene væk fra yderområderne. Således der i dag er måske 2 – 3 dobbeltture pr dag. Hvilket betyder, at for at gøre et indkøb i nærmeste større by, kan tage en halv dag med de offentlige transportmidler. Eller hver enkelt husstand skal starte bilen, blot der mangler en liter mælk, fordi man ikke fik købt nok, dengang man var ude at handle. Det er således i dag, at ca. halvdelen af befolkningen i landsbyen, kommer dagligt – eller næsten dagligt – i den lokale butik. Den anden halvdel kommer der 1 – 2 gange om ugen, når man har glemt noget, vil have lidt godt til aftenscaffen, får lyst til rundstykker og avis om søndagen eller skal hente sin medicin fra apoteket og købe et frimærke. Og langt hovedparten af disse mennesker vil øjensynligt starte bilen og køre til nærmeste åbne butik. Og hvordan vil det have indflydelse på Danmarks Co2 udslip? Husk endelig at have det med på klimamødet senere på året.

I dag er det sådan, at nærbutikken ofte er et lille "socialkontor" eller bank. Hvilket betyder, at det er i nærbutikken, man lige kan få lidt kredit sidst på måneden, hvis det kniber lidt med økonomien. En ordning, som har eksisteret i generationer, men som har fået en opblomstring den senere tid. Dette skyldes, at bankerne – grundet finanskrisen? – ikke længere er villige til at bevilge overtræk til alle deres kunder. Denne service bortfalder jo, når nærbutikken forsvinder fra landkortet. Og spørgsmålet er så, hvordan I politikere vil sikre, at de berørte mennesker, ikke kommer i klemme og måske bliver skubbet ud i nogen lyssky gerninger – for at få enderne til at nå sammen?

Som tidligere nævnt i denne skrivelse, er der sket en acceleration i lukninger af små dagligvarebutikker det sidste års tid. Dette skyldes især 3 væsentlige forhold. For det første har den globale finanskrisen gjort, at befolkningen sidder hårdere på deres lommer. Hvilket har afstedkommet en faldende omsætning i mange butikker. Hvilket også har ramt nærbutikkerne. Her har faldet været 5 – 8 % af omsætningen. Hvilket skyldes hovedsageligt, som også nævnt tidlige, at nærbutikkernes prisleje er lidt højere, end i en

discountbutik. Men skyldes også, at vore kunder ikke længere køber så mange impulskøb, som tidligere.

For det andet er konkurrencen, vore grossister imellem, forsvundet, da de sidste to dagligvaregrossister blev fusioneret. Dette har afstedkommet, at vore samhandelsbetingelser med grossisten, er blevet forringet. Og indkøbsprisen på vore varer, er steget markant pga. af ublu leveringsbetingelser. F.eks. kan nævnes, i 2007 kostede det intet i fragt, hvis en butik indkøbte 22 pakker kød, 24 kolli kølevarer eller 15 kolli frostvarer. Nu skal der tillægges ca. 380 kr. i fragt og omkostninger for hver leverance, for at få varerne leveret til butikken. Samtidigt har mejerigiganten Arla, med et pennestrøg, hævet minimumsleverancen med 25 %. Hvilket betyder, at ingen nærbutikker kan tilbyde frisk mælk hver dag.

Og for det tredje, har en del nærbutikker fået afslag på yderligere kredit fra deres pengeinstitut. Og med en udfasning af lukkeloven, vil det givet vis gøre, at flere nærbutikker må lukke hurtigere.

Som tiderne er i dag, er det meget svært at få lavet et generationsskifte i en nærbutik. Idet langt de fleste pengeinstitutter IKKE vil være med. Så en kommende nærbutik skal ud på det grå lånemarked, hvor renterne er noget anderledes. Denne situation har også fået nærbutikker til at forsvinde fra landkortet. Og med De Konservatives udmelding, bliver det – måske ikke helt umuligt – men betydeligt sværere at starte op. For ikke at glemme, at få hævet sin kassekredit midlertidigt i sit pengeinstitut. Hvilket, isoleret set, også betyder butiksdød.

Jeg vil også her nævne de butiksansatte, som nu tvinges til at skulle arbejde om søndagen. Men vil ikke komme nærmere ind på det, da jeg ved, at HK nok skal argumentere for denne problemstilling og ulemper det må give.

Et af argumenterne for udfasning af lukkeloven over 3 år er, at så har nærbutikkerne tid til at tilpasse sig. Men nærbutikkerne HAR tilpasset sig deres markedsandel. Og mange kan ikke tåle mere tilbagegang, uden at indtjeningsgrundlaget er forsvundet. Mange af landets nærbutikker er "mand og kone butikker", som måske har en enkelt ansat på deltid. Så der er ikke noget at tilpasse med. Mange af mine kollegaer har en normal arbejdsuge på 60 – 70 timer i forvejen, fordelt på 7 dage, fordi der ikke er grundlag til en yderligere lønudgift. Og det er disse, som har størst chance for lukning.

Man kan i dag ikke åbne en avis, uden at læse om en stor virksomhed i problemer. Det være sig SAS, Lindø værftet, Alpha Diesel i Frederikshavn, diverse bygge/anlægsvirksomheder og mange andre. Og politikere og ministre står i kø, for at hjælpe disse ud af denne krisesituation og har mange millioner parat. For det er jo helt forfærdeligt. Og samtidigt med, kommer de samme politikere og ministre og siger: *"Kære befolkning. Vi VIL ikke have, at nogen trives i landområderne. Vi vil gøre alt i vor magt for at nedlægge jeres lokale nærbutik, selv om vi udmærket ved, at I ikke vil undvære den. Vi VIL langsomt kvæle jeres samlingspunkt og livsnerve i løbet af de næste 5 år. Kærlig hilsen dit folketingsmedlem. PS. Husk, en stemme på mig er en stemme for fremtiden."* Jeg kan ikke lade være med at tænke på den dobbeltmoral, som der udvises af landets politikere, hvis lukkeloven afskaffes/udfases. Man er villig til at hjælpe 500 familier, fordi en virksomhed må lukke. Medens man planlægger, at ville slagte 500 familiers livsværk, som er en nærbutik i en landsby. Og gøre 100.000 familier skade, fordi de ikke længere har mulighed for, at handle lokalt.

Nej kære politikere. Hvis De spørger landsbyernes og landdistrikternes befolkning, om de syntes om at afskaffe lukkeloven, hvis de gøres opmærksom på, at deres lokale butik er lukningstruet, tror jeg, De vil blive overrasket.

Jeg vil gerne sige Dem tak, for at De gad læse dette. Og jeg håber ikke, at De er én af dem, som kan bruge det førnævnte citat. Og jeg vil gerne slutte af med at stille følgende spørgsmål:

Hvad er Deres argument for, at De vil stemme JA til en udfasning af lukkeloven, når De nu ved, at mange landsbyer øjensynligt vil miste den sidste dagligvarebutik og dermed et vigtigt, socialt samlingssted og livsnerve?

Vi vil desuden gerne appellere til, i disse tider hvor alle får "krisepakker", at udsætte lovforslaget nogle år. Da mange nærbutikker, netop nu, er helt i knæ økonomisk pga. finanskrisen og faldende omsætning. Og kommer udmeldingen så om, at lukkeloven udfases og afskaffes i løbet af 3 år, kan jeg frygte, at flere butikker end nødvendigt, kaster håndklædet i ringen og lukker – allerede inden udfasningen finder sted.

Nærbutikkernes Landsforening arbejder for, at lukkeloven bevares. Og mener, at Danmark bliver fattigere, hvis den nuværende butiksstruktur ændres.

Må vi høre fra Dem?

Undertegnede, som er tæt tilknyttet Nærbutikkernes Landsforening, stiller sig, sammen med NBL, til rådighed for yderligere drøftelser vedr. udfasning af lukkeloven.

Mvh

Købmand Peer Risager
Fødevarepolitisk rådgiver
Kvisselholtvej 72, Agersted
9330 Dronninglund.
Tlf. 21954710
p.risager@pc.dk

Henvendelse til NBL:

Nærbutikkernes Landsforening,
att. Formand Hanne Nielsen.
Rønbjergvej 78,
9681 Ranum.
Tlf. 75424577.
hn@nbl-landsforening.dk